

T.C. ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
TÜRKİYE İŞ KURUMU

**2017 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI
ARAŞTIRMASI**

TRC2 (DİYARBAKIR,
ŞANLIURFA) BÖLGESİ
RAPORU

İçindekiler

TABLolar LİSTESİ	i
GRAFİKLER LİSTESİ	ii
GİRİŞ	1
2017 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI	2
TRC2 (DİYARBAKIR, ŞANLIURFA) BÖLGESİ RAPORU	2
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM.....	3
AÇIK İŞLER.....	7
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER.....	15
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ	18
SONUÇ	22

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Sektörlere ve Cinsiyete Göre İşyeri ve Çalışan Sayıları.....	3
Tablo 2: Sektörlere Göre İşyerlerinin Vardiyalı, Part-time Çalışma ve İhracat Yapma Durumu	4
Tablo 3: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları.....	5
Tablo 4: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler	6
Tablo 5: Sektörlere Göre Toplam Açık İş Sayısı.....	8
Tablo 6: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İş Olan İşyeri Oranı	9
Tablo 7: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi.....	10
Tablo 8: En Çok Açık İş Olan Meslekler	13
Tablo 9: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması	14
Tablo 10: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	16
Tablo 11: En Fazla Temininde Güçlük Çekilen Meslekler.....	17
Tablo 12: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi.....	18
Tablo 13: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi	19
Tablo 14: En Fazla Net İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler	19
Tablo 15: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri	20

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları	7
Grafik 2 :Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyi.....	11
Grafik 3: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı	11
Grafik 4: Açık İş Sayısına Göre En Fazla Talep Edilen İlk 5 Beceri	14
Grafik 5: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı	17

GİRİŞ

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasasının ihtiyaçlarını belirlemek oldukça önemlidir. 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nda İŞKUR'a verilen görevlere istinaden işgücü piyasasının nabzını tutmak, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak, seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak amacıyla İŞKUR tarafından 2007 yılından beri periyodik olarak İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) sürdürülmektedir. Farklı yöntemler kullanılarak 2007'den beri süregelen araştırmalar 2011 yılının ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle yürütülmektedir.

Araştırmanın temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen sektörel ve mesleki değişim ile gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biri de İŞKUR'un yanı sıra diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamak ve mesleki eğitim planlamasının ihtiyaca uygun olması için veri sağlamaktır.

2017 yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 11.993'ü 2-9 istihdamlı; 5.535'i 10-19 istihdamlı ve 73.221'i ise 20+ istihdamlı olmak üzere toplam 90.749 işyeri, 3 Nisan-5 Mayıs 2017 tarihleri arasında yüz yüze ziyaret edilmiştir. 77 ilde 20 ve daha fazla istihdamlı işyerlerinin tamamı, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir ve Bursa) 2-9 ve 10-19 istihdamlı işyerleri, örneklem yöntemiyle sadece Türkiye genelini tahmin edecek şekilde çalışma kapsamındadır.

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında elde edilen veriler neticesinde Türkiye geneli, 81 il düzeyi, bölge ve sektör raporları elde edilmektedir.

Bu rapor, 2017 yılı itibarıyla sektörel olarak da yayınlanacak İPA raporlarının TRC2 bölgesini, yani Diyarbakır ve Şanlıurfa illerini içeren temel bir rapor olacaktır. Bu kapsamda bölge verileri ile Türkiye verileri karşılaştırılarak, bölgenin ülke geneli ile ayrılan ve ortak olan yanları ortaya konulacaktır.

2017 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

TRC2 (DİYARBAKIR, ŞANLIURFA) BÖLGESİ RAPORU

TÜİK tarafından İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması üç düzeyden meydana gelmektedir. 1. Düzey 12 bölgeden, 2. Düzey 26 bölgeden, 3. Düzey ise 81 ilin tamamından oluşmaktadır. 1. ve 2. Düzey bölgeler içerisindeki iller belirlenirken coğrafi konum, sosyo-ekonomik yapı açısından benzerlikler gibi faktörler ön planda olmaktadır. Bu kapsamda Şanlıurfa ve Diyarbakır'ı kapsayan TRC2 bölgesi 2. Düzey Bölge Birimleri Sınıflaması grubunda yer alan 26 bölgeden bir tanesidir.

Türkiye İş Kurumu tarafından her yıl bir kez düzenli olarak gerçekleştirilen İşgücü Piyasası Araştırması (İPA) çalışması; 81 il düzeyinde 2-9, 10-19 ve 20+ çalışanı olan işyerlerine yönelik Mevcut Çalışan, Açık İş, Temininde Güçlük Çekilen Meslekler ve Gelecek Dönem İstihdam Beklentileri gibi temel soruların yanında konjonktürel durumlara yönelik esnek sorularla harmanlanmış bir işgücü piyasası talep araştırmasıdır. Çalışma kapsamında elde edilen veriler neticesinde Türkiye geneli, 81 il düzeyi, bölge ve sektör raporları elde edilmektedir.

TRC2 bölgesi 2016 yılı TÜİK verilerine göre 15 ve daha yukarı yaştaki nüfus 2 milyon 260 bin olup; işgücüne katılma oranı yüzde 45,2, işsizlik oranı yüzde 17,2, istihdam oranı ise yüzde 37,4 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde ise 2016 yılında işgücüne katılım oranı yüzde 52, işsizlik oranı yüzde 10,9, istihdam oranı ise yüzde 46,3 olarak gerçekleşmiştir. TRC2 bölgesinde Türkiye geneline göre, işsizlik oranı daha yüksek, işgücüne katılma oranı ve istihdam oranı ise daha düşüktür. TRC2 bölgesinde TÜİK tarafından 2016 yılı için yayınlanan iktisadi faaliyet kollarına göre istihdam edilenlerin yüzde 35,4'ü tarımda, 18,8'i sanayide, yüzde 45,8'i ise hizmetler sektöründe çalışmaktadır. Türkiye genelinde ise istihdam edilenlerin yüzde 19,5'i tarım, yüzde 26,8'i sanayi ve yüzde 53,7'si hizmetler sektöründe çalışmaktadır. Dolayısıyla TRC2 bölgesini Türkiye geneline göre kıyasladığımızda, sanayide ve hizmetler sektörlerinde istihdam edilenlerin oranının düşük, tarımda istihdam edilenlerin oranının ise yüksek olduğunu görürüz.

İPA çalışmasında tarım sektörü kapsam dışında olduğundan bu verilerin TÜİK verileri ile kıyaslamasının yapılması mümkün gözükmemektedir.

2017 yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında Türkiye genelinde 1 milyon 111 bin 226 işyerine yönelik veri derlenmiştir. 1 milyon 111 bin 226 işyerinde 10 milyon 242 bin 294 çalışan tespit edilmiştir.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

2017 yılı İlgücü Piyasası Araştırması kapsamında TRC2 bölgesinde 20+ istihdamlı 2 bin 228 işyeri için veri derlenmiş olup, bu işyerlerinde toplam 90 bin 333 çalışan tespit edilmiştir.

Tablo 1: Sektörlere ve Cinsiyete Göre İşyeri ve Çalışan Sayıları

Sektörler	İşyeri	Kadın	Erkek	Toplam
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	423	5.061	23.370	28.431
İnşaat	661	584	14.684	15.268
İmalat	256	2.060	9.820	11.880
Toptan ve perakende ticaret	341	1.987	9.677	11.664
Ulaştırma ve depolama	181	338	9.137	9.475
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	86	1.700	2.037	3.737
Eğitim	64	1.247	1.801	3.049
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	76	186	1.688	1.874
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	10	86	1.233	1.319
Madencilik ve taş ocaklığı	21	79	1.047	1.126
Diğer hizmet faaliyetleri	29	157	581	738
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	40	143	503	646
Kültür, sanat eğlence, dinence ve spor	8	19	315	334
Bilgi ve iletişim	12	38	210	248
Su temini	6	29	189	218
Gayrimenkul faaliyetleri	10	17	195	212
Finans ve sigorta faaliyetleri	4	35	79	115
ŞANLIURFA, DİYARBAKIR	2.228	13.765	76.567	90.333

Kaynak: 2017 İPA

2017 yılı İPA çalışması kapsamında Şanlıurfa ve Diyarbakır illerini kapsayan TRC2 bölgesinde toplamda 2 bin 228 işyeri olduğu tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise toplam 99 bin 806 işyeri bulunmaktadır. Çalışma kapsamında TRC2 bölgesindeki işyerlerinin, Türkiye'deki işyerleri içerisindeki ağırlığı yüzde 2,2 olarak gerçekleşmiştir.

TRC2 bölgesinde kadın çalışan sayısı 13 bin 765 kişi, erkek çalışan sayısı 76 bin 567 kişi ve toplam çalışan sayısı 90 bin 333 kişi olarak gerçekleşmiştir. Kadın çalışanların toplam çalışan sayısına oranı 15,2 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde ise bu oran yüzde 33,2 olarak gerçekleşmiştir. Bölgede kadınlar ağırlıklı olarak tarım sektöründe çalıştığı ve bu sektör İPA kapsamı dışında kaldığı için toplam çalışan sayısı içinde kadınların ağırlığı az görünmektedir.

TRC2 bölgesinde en fazla işyeri sayısı sırasıyla İnşaat, İdari ve destek hizmet faaliyetleri ve Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerinde yer almaktadır. En fazla çalışan sayısında ise İdari ve destek hizmet faaliyetleri, İnşaat ve İmalat sektörleri ilk üç sıradadır. Türkiye genelinde ise İmalat, Toptan ve Perakende Ticaret ile İnşaat sektörleri ilk üç sırada yer almaktadır.

Tablo 2: Sektörlere Göre İşyerlerinin Vardiyalı, Part-time Çalışma ve İhracat Yapma Durumu

Sektörler	Vardiya	İhracat	Part-Time
Madencilik ve taş ocakçılığı	44,1%	37,6%	5,4%
İmalat	36,6%	29,9%	3,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	59,7%	0,0%	0,0%
Su temini	33,3%	0,0%	0,0%
İnşaat	6,1%	0,9%	2,0%
Toptan ve perakende ticaret	21,4%	5,1%	5,1%
Ulaştırma ve depolama	11,6%	3,9%	17,3%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	49,3%	0,0%	7,3%
Bilgi ve iletişim	22,0%	0,0%	10,8%
Finans ve sigorta faaliyetleri	24,6%	0,0%	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	20,0%	0,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,0%	0,0%	3,3%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	14,2%	0,0%	3,0%
Eğitim	3,2%	0,0%	8,1%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	32,2%	1,3%	11,7%
Kültür, sanat eğlence, dinlenme ve spor	40,6%	0,0%	12,5%
Diğer hizmet faaliyetleri	7,3%	0,0%	0,0%
ŞANLIURFA, DİYARBAKIR	17,2%	5,2%	4,8%

Kaynak: 2017 İPA

TRC2 bölgesinde işyerlerinde Vardiya, İhracat ve Part-Time durumlarını incelediğimizde, toplam işyerlerinin yüzde 17,2'sinin vardiyalı çalışma yaptığı, yüzde 5,2'sinin ihracat yaptığı ve yüzde 4,8'inin part-time çalışma düzenlediği tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise işyerlerinin yüzde 12'sinin vardiyalı çalışma yaptığı, yüzde 11,1'inin ihracat yaptığı ve yüzde 5,3'ün de ise part-time çalışma yapıldığı gözlenmektedir. Bölgede, vardiyalı çalışma durumunun Türkiye geneline göre yoğun bir oranda kullanıldığı gözlenmektedir.

Bölgede sektörel bazda en fazla vardiyalı çalışma Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı (%59,7), Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri (%49,3) ve Madencilik ve taş ocakçılığı (%44,1) yer almaktadır. Türkiye genelinde ise bu sektörler yüzde 56,5 ile Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, yüzde 28,7 ile Madencilik ve taş ocakçılığı ve yüzde 25,7 ile Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri olarak sıralanmıştır. Türkiye geneli ile bölgenin ilk üç sıradaki sektörleri aynı olarak gerçekleşmiştir.

Bölgede en fazla ihracat yapan sektörler yüzde 37,6 ile Madencilik ve taş ocakçılığı, yüzde 29,9 ile İmalat ve yüzde 5,1 ile Toptan ve perakende ticaret sektörleridir. Türkiye genelinde ise bu sektörler yüzde 33,4 ile Madencilik ve taş ocakçılığı, yüzde 31,3 ile İmalat ve yüzde 10,7 ile Toptan ve perakende

ticaret sektörleri şeklinde gerçekleşmiştir. Türkiye geneli ile bölgenin ilk üç sıradaki sektörleri aynı olarak gerçekleşmiştir.

En fazla part-time çalışana olan işyerlerine sahip sektörler ise yüzde 17,3 ile Ulaştırma ve depolama, yüzde 12,5 ile Kültür, sanat eğlence, dinlenme ve spor ve yüzde 11,7 ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörleridir. Türkiye genelinde ise bu sektörler yüzde 30 ile Eğitim, yüzde 21,2 ile Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı ve yüzde 18,4 ile Diğer hizmet faaliyetleri şeklinde gerçekleşmektedir. Part-time çalışmada Türkiye geneli ve bölgede ilk üç sıralama farklı gerçekleşmiştir.

Tablo 3: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Sektörler	Erkek	Kadın	Toplam
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	22.925	4.939	27.863
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	17.571	1.036	18.608
Hizmet ve Satış Elemanları	12.349	2.153	14.502
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	9.800	234	10.034
Profesyonel Meslek Mensupları	4.564	2.323	6.887
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	3.351	2.204	5.555
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	4.242	733	4.975
Yöneticiler	1.142	123	1.265
Nitelikli Tarım, Ormanlık ve Su Ürünleri Çalışanları	625	19	643
ŞANLIURFA, DİYARBAKIR	76.567	13.765	90.333

Kaynak: 2017 İPA

Bölgede toplam çalışanların yüzde 30,8'i Nitelik Gerektirmeyen Meslekler, yüzde 20,5'i Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ve yüzde 16'sı Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunda yer almaktadır. Türkiye genelinde ise toplam çalışanların yüzde 19,3'ü Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, yüzde 16,5'i Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve yüzde 16,4 Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubunda yer almaktadır. Bölgede ve Türkiye genelinde en fazla çalışan meslek gruplarında Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ile Tesis ve Makine Operatörleri ortaktır. Türkiye geneli ile bölgede en fazla çalışanların ilk üç mesleğinin sıralamaları değişse de aynı kaldığı gözlenmektedir.

Bölgede erkek çalışanların en fazla olduğu meslek grubu yüzde 29,9 ile Nitelik Gerektirmeyen Meslekler olurken, Türkiye genelinde ise yüzde 21,7 ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu ilk sırada yer almaktadır.

Bölgede kadın çalışanların en fazla olduğu meslek grubu yüzde 35,9 ile Nitelik Gerektirmeyen Meslekler olurken, Türkiye genelinde ise yüzde 18,5 ile Profesyonel Meslek Mensupları ilk sırada yer almaktadır.

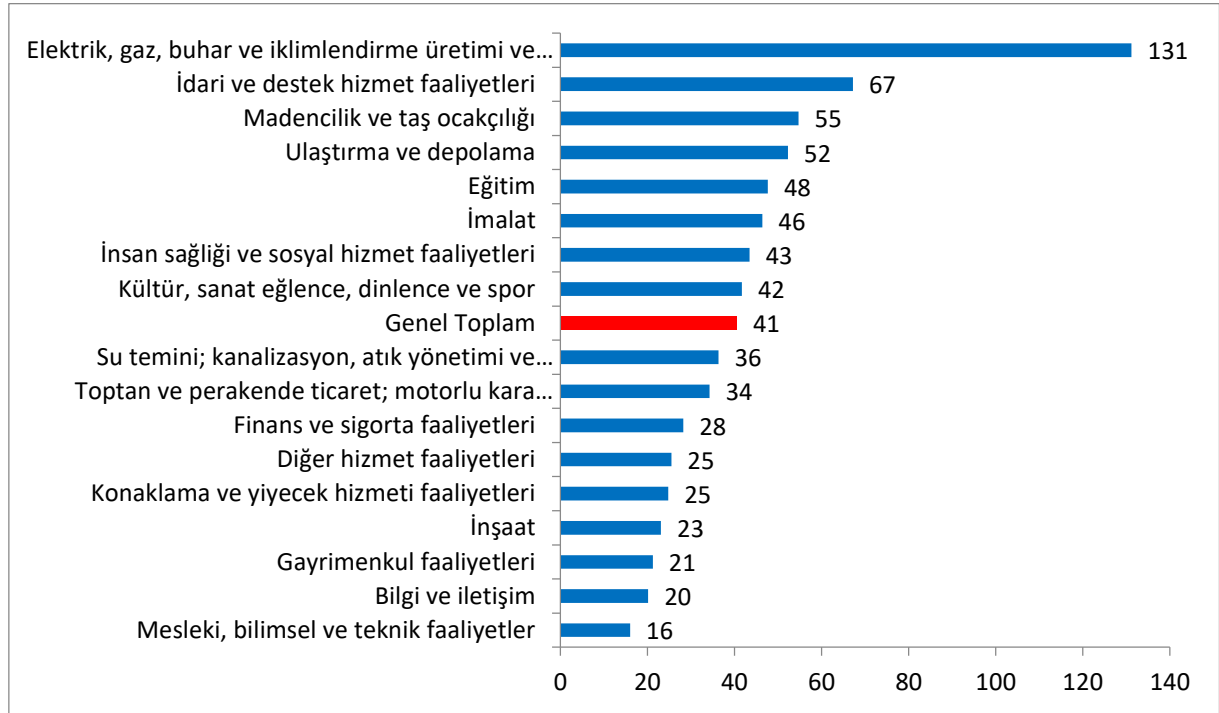
Tablo 4: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Genel
Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi
Beden İşçisi (Temizlik)	Güvenlik Görevlisi	Güvenlik Görevlisi
Güvenlik Görevlisi	Şoför (Yolcu Taşıma)	Şoför (Yolcu Taşıma)
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Beden İşçisi (Genel)	Beden İşçisi (Genel)
Sekreter	Servis Şoförü (Okul)	Servis Şoförü (Okul)
Satış Danışmanı	Beden İşçisi (İnşaat)	Beden İşçisi (İnşaat)
Beden İşçisi (Genel)	Şoför-Yük Taşıma	Beden İşçisi (Temizlik)
Hemşire	Beden İşçisi (Temizlik)	Şoför-Yük Taşıma
Büro İşçisi	Güvenlik Görevlisi (Silahsız)	Satış Danışmanı
Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Makine İle)	Minibüs Şoförü	Güvenlik Görevlisi (Silahsız)

Kaynak: 2017 İPA

TRC2 bölgesinde en fazla çalışanı olan meslek kadınlarda Temizlik Görevlisi, Beden İşçisi (Temizlik) ve Güvenlik Görevlisi; erkeklerde Temizlik Görevlisi, Güvenlik Görevlisi ve Şoför (Yolcu Taşıma) olarak gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde en fazla çalışanı olan meslekler kadınlarda sırasıyla Temizlik Görevlisi, Büro Memuru (Genel) ve Makineci (Dikiş); erkeklerde Beden İşçisi (Genel), Güvenlik Görevlisi ve Temizlik Görevlisi; genel toplamda ise Temizlik Görevlisi, Beden İşçisi (Genel) ve Güvenlik Görevlisi şeklinde sıralanmaktadır. Türkiye ile bölgedeki ilk 10 meslekten 6'sı aynıdır. Erkeklerde 6 meslek ve kadınlarda ise 5 meslek aynıdır.

Grafik 1: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları

Kaynak: 2017 İPA

Bölgede ortalama çalışan sayısı en fazla olan sektör Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı (131) olurken, onu İdari ve destek hizmet faaliyetleri (67) ve Madencilik ve Taş Ocaklığı (55) takip etmektedir. Bölge genelinin çalışan sayısı ortalaması ise 41 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde ise ortalama çalışan sayısı en fazla olan sektörler Finans ve sigorta faaliyetleri (219), Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı (115) ve İdari ve destek hizmet faaliyetleri (95) şeklinde gerçekleşmiştir. Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı ve İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörü hem bölgede hem de Türkiye’de ortalama çalışan sayıları en fazla olan ilk üç sektör arasında yer almaktadır. Türkiye genelinde ortalama çalışan sayısı 57 olarak bölgedeki ortalama çalışan sayısının üzerinde olduğu gözlenmektedir.

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yönlendirmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir. Bu bağlamda işgücü piyasasının talep tarafına ilişkin önemli bir gösterge olan açık işler, planlanan politikalar anlamında başvurulan önemli bir veri alanını teşkil etmektedir.

Araştırma kapsamındaki işyerlerine 2017 yılı 3 Nisan-5 Mayıs tarihleri arasında ziyaret gerçekleştirildiği zamanda açık işlerinin bulunup bulunmadığı sorulmuştur. İşyerlerine bu soru kapsamında açık iş bulunan mesleklerin yanında bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranılan beceriler ve açık işlerini hangi kanallar ile aradıkları sorulmuştur.

Araştırma kapsamında TRC2 bölgesinde 2 bin 228 işyerinin yüzde 4,4'ünde çalışma döneminde açık iş olduğu tespit edilmiş olup, bu rakam Türkiye genelinde yüzde 17,7 olarak gerçekleşmiştir. TRC2 bölgesinde toplam 445 kişilik açık iş olduğu bilgisi alınmıştır. Türkiye genelinde ise 98 bin 290 kişilik açık iş olduğu bilgisi alınmıştır.

Tablo 5: Sektörlere Göre Toplam Açık İş Sayısı

Sektör	Açık İş Sayısı
İmalat	160
Toptan ve perakende ticaret	144
Madencilik ve taş ocakçılığı	34
İnşaat	34
Bilgi ve iletişim	13
Ulaştırma ve depolama	12
Eğitim	11
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	9
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	7
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	6
Gayrimenkul faaliyetleri	5
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	4
Diğer hizmet faaliyetleri	4
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	1
ŞANLIURFA, DİYARBAKIR	445

Kaynak: 2017 İPA

Sektörel bazda en fazla açık iş İmalat (160), Toptan ve perakende ticaret (144) ile Madencilik ve taş ocakçılığı (34) şeklinde sıralanmaktadır. Türkiye genelinde en fazla açık işin olduğu ilk iki bölge ile benzerlik gösterirken, üçüncü sırada ise farklı olarak İdari ve destek hizmeti faaliyetleri yer almaktadır.

Tablo 6: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı

Sektörler	Açık İş Oranı	Açık İşi Olan İşyeri Oranı
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,3%	19,9%
Madencilik ve taş ocakçılığı	3,0%	17,2%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	1,4%	12,6%
İmalat	1,3%	11,8%
Bilgi ve iletişim	5,1%	10,8%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,6%	10,6%
Gayrimenkul faaliyetleri	2,3%	10,0%
Toptan ve perakende ticaret	1,2%	8,8%
Eğitim	0,4%	6,5%
Ulaştırma ve depolama	0,1%	3,2%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,2%	2,5%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	0,3%	1,4%
İnşaat	0,2%	1,1%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0,0%	0,3%
Su temini	0,0%	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	0,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlenme ve spor	0,0%	0,0%
ŞANLIURFA, DİYARBAKIR	0,5%	4,4%

Kaynak: 2017 İPA

Bölgede açık iş oranı yüzde 0,5 olarak gerçekleşmiştir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektörler yüzde 5,1 ile Bilgi ve iletişim, yüzde 3 ile Madencilik ve taş ocakçılığı ve yüzde 2,3 ile Gayrimenkul faaliyetleri olarak gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde açık iş oranı yüzde 1,7 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde açık iş oranının en yüksek olduğu sektörler yüzde 2,3 ile Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, yüzde 2,1 ile İmalat ve yüzde 1,8 ile Gayrimenkul faaliyetleri olarak gerçekleşmiştir. Gayrimenkul faaliyetleri bölgede ve Türkiye’de açık iş oranı en fazla olan ilk üç sektör arasında yer almaktadır.

Sektörlerin kendi içerisinde en fazla açık işi olan işyeri oranı yüzde 19,9 ile Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı gelmekte ve onu yüzde 17,2 ile Madencilik ve taş ocakçılığı ve 12,6 ile Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler şeklinde sıralanmaktadır. Bölgenin ortalaması ise yüzde 4,4 olarak gerçekleşmiştir. Bu bölgedeki her 100 işyerinden 4’ünün açık işi bulunmaktadır. Türkiye genelinde sektörlerin kendi içerisinde en fazla açık işi olan işyeri oranı yüzde 25,9 ile İmalat, yüzde 23,2 ile Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri ve yüzde 19,8 ile Bilgi ve iletişim gelmektedir. Bölge genelindeki açık işi olan işyeri oranı Türkiye genelinin altında kaldığı gözlenmektedir.

Tablo 7: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Eğitim Düzeyi/Cinsiyet	Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel
Eğitim düzeyi önemli değil	52,9%	33,6%	21,4%	34,8%
Lise altı	19,2%	22,4%	1,8%	15,7%
Genel lise	23,0%	19,0%	49,0%	28,6%
Meslek lisesi	0,9%	9,9%	2,5%	5,6%
Meslek yüksekokulu	2,0%	13,0%	2,8%	7,4%
Lisans	2,1%	2,0%	22,7%	8,0%
ŞANLIURFA, DİYARBAKIR	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Kaynak: 2017 İPA

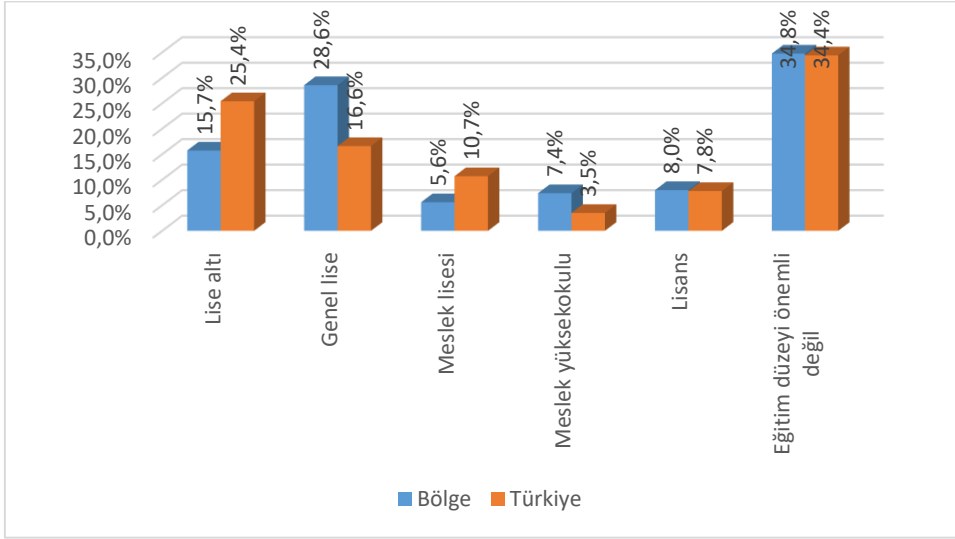
Bölgede açık işlerin yüzde 24,3'ünde kadınlar tercih edilirken, yüzde 46,9'ünde erkekler tercih edilmiştir. Bu oran cinsiyet tercihi önemli değil diyen işyerlerinde ise yüzde 28,8'dir. Bölgede açık işlerde cinsiyet tercihinin göre eğitim düzeyi verilerini incelediğimizde; kadınların yüzde 52,9'unun herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum, yüzde 23'ünün Genel lise ve yüzde 19,2'sinin Lise altı eğitim düzeyinin tercih edildiği görülmektedir. Türkiye genelinde ise yüzde 35,3 herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum ve yüzde 25,5 Genel Lise eğitim düzeyinin tercih edildiği gözlenmektedir.

Erkeklerde yüzde 33,6 Herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum, yüzde 22,4 Lise altı ve yüzde 19 Genel lise tercih edilmiştir. Kadınlarda her 2 kişiden birinde, erkeklerde ise her 3 kişiden birinde eğitim düzeyinde belirli bir seviye talep edilmemiştir. Türkiye genelinde ise erkek işgücü talebi için eğitim düzeyi talep edilmeme oranı yüzde 36,9 iken, yüzde 30 Lise altı ve yüzde 15,3 Meslek lisesi eğitim düzeyi tercih edilmiştir. Açık işlerde cinsiyet tercihi erkek olan işyerlerinde hem bölgede hem Türkiye'de eğitim düzeyinin en fazla Herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum olarak işaretlendiği görülmektedir.

Herhangi bir cinsiyet tercihim yok diyen işyerlerinin yüzde 49'unda eğitim düzeyi Genel lise, yüzde 22,7'sinde Lisans, yüzde 21,4'ünde ise herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum tercih edilmiştir. Türkiye genelinde ise, cinsiyetin önemli olmadığını düşünen işverenlere ait açık işlerin yüzde 30,6'sında herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum, yüzde 21,9'unda Lise altı ve yüzde 21,6'sında da Genel lise tercih edilmiştir. Bölgede çoğunlukla Genel lise tercihinde bulunulurken, Türkiye genelinde ise en fazla herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum tercihinde bulunulmuştur.

Genele bakıldığında ise bölgede açık işlerin yüzde 34,8'inde Herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum, yüzde 28,6'sında Genel lise ve yüzde 15,7'sinde Lise altı eğitim düzeyi tercih edilmektedir. Türkiye genelinde ise, Herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum oranı yüzde 30,6 ve Lise altı oranı yüzde 25,7 olarak gerçekleşmektedir.

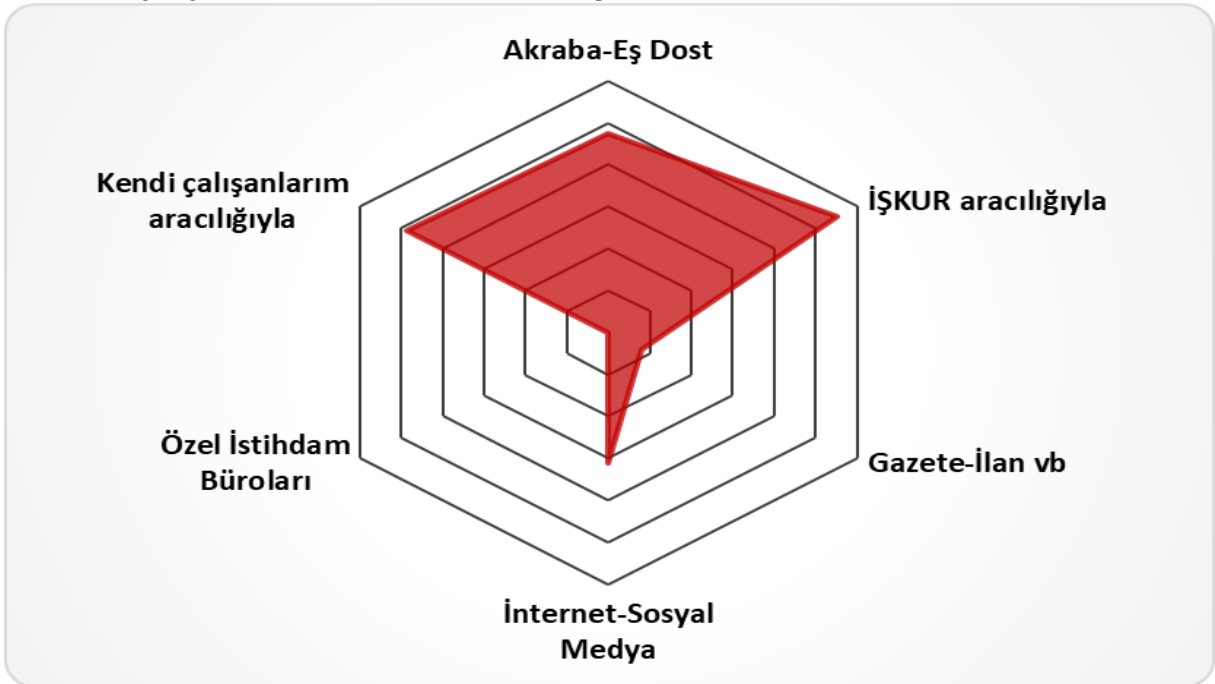
Grafik 2 :Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Kaynak: 2017 İPA

Açık işlerde talep edilen eğitim düzeylerinin Bölge ve Türkiye Geneli karşılaştırılmasına bakılacak olursa; Bölgede yüzde 34,8 ile Eğitim düzeyi önemli değil, yüzde 28,6 Genel Lise ve yüzde 15,7 ile Lise altı eğitim düzeyi tercih edilmiştir. Türkiye genelinde ise, Eğitim düzeyi önemli değil oranı yüzde 34,4 Genel lise eğitim düzeyi oranı yüzde 16,6 ve Lise altı eğitim düzeyi oranı yüzde 25,4 olarak gerçekleşmektedir.

Grafik 3: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

Kaynak: 2017 İPA

Bölgede tespit edilen açık işlerin arama kanallarında en fazla yüzde 62 ile İŞKUR tercih edilirken, onu yüzde 54,6 ile Kendi Çalışanlarım aracılığıyla ve yüzde 53,2 ile Akraba-Eş Dost izlemiştir. Gazete-İlan vb. ise yüzde 8,9 ile en az tercih edilen arama kanalı olurken Özel İstihdam Büroları hiç tercih edilmemiştir. Türkiye genelinde yüzde 61 ile İŞKUR tercih edilirken, onu yüzde 44,4 ile Akraba-Eş Dost ve yüzde 44,1 ile Kendi çalışanlarım aracılığıyla izlemiştir. Türkiye geneli ile bölgede ilk üç arama kanalı değişmezken, bölgede ve Türkiye’de İŞKUR tercih oranı hemen hemen aynı seviyededir.

Açık işler için en fazla bir arada kullanılan üç arama kanalı, **İnternet-Sosyal Medya, İŞKUR aracılığıyla ve Kendi çalışanlarım aracılığıyla** şeklindedir. Bölgede; Akraba-Eş Dost Arama kanalı vasıtasıyla aranan açık işlerin % 63’ü aynı zamanda Kendi çalışanlarım aracılığıyla da aranmaktadır. İnternet-Sosyal Medya ve Kendi çalışanlarım aracılığıyla arama kanallarının birlikte kullanıldığı her 100 açık işin 68’inde İŞKUR arama kanalı da kullanılmıştır.

Tablo 8: En Çok Açık İş Olan Meslekler

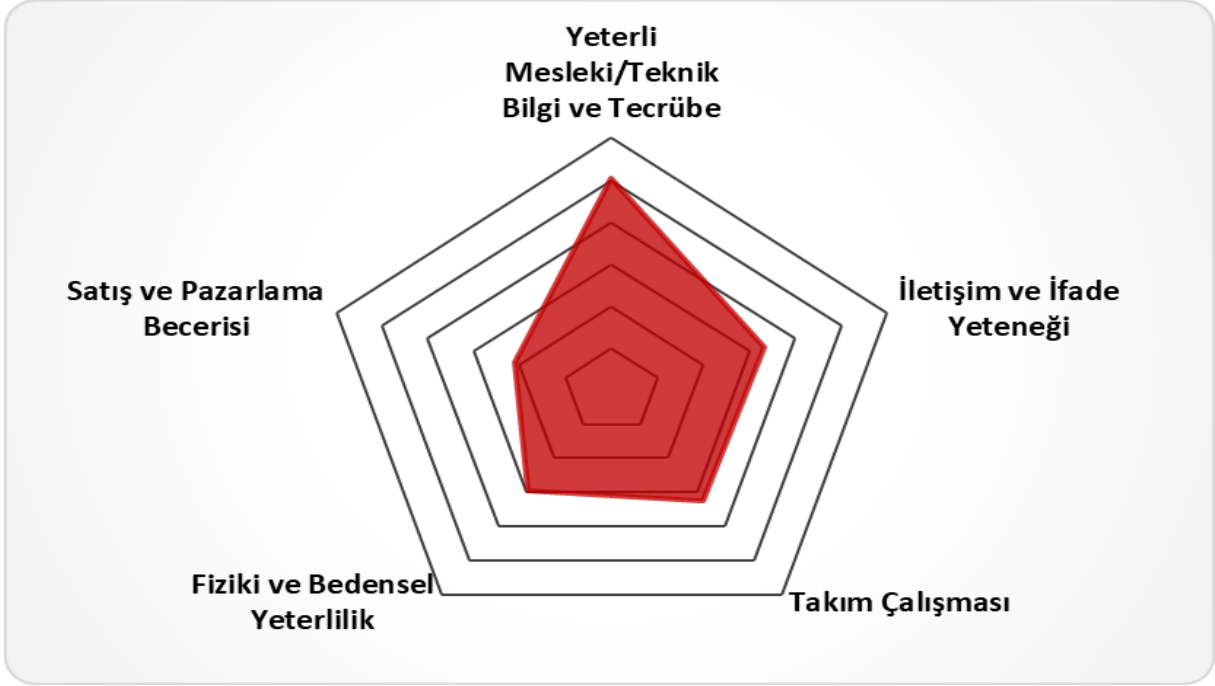
Kadın		Erkek		Herhangi Bir Cinsiyet Tercihi Yok	
Meslekler	Açık İş	Meslekler	Açık İş	Meslekler	Açık İş
Model Makineci (Dokuma Hazır Giyim ve Ev Tekstili)	52	Beden İşçisi (Genel)	21	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	35
Satış Danışmanı	22	Elektrik Teknisyeni	15	Makineci (Dikiş)	16
Muhasebeci	7	Elektrikçi (Genel)	12	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	12
Sekreter	7	Elektrik Teknikeri	12	Satış Danışmanı	9
Reyon Görevlisi	3	Gaz Altı Kaynakçısı	11	İngilizce Öğretmeni	7
Müşteri Hizmetleri Satış ve Hizmet Yetkilisi	2	Alüminyum Doğramacı	11	Garson (Servis Elemanı)	6
Sigortacılık Meslek Elemanı	2	Pazarlamacı	9	Muhasebeci	6
Resepsiyon Görevlisi (Ön Büro Elemanı)	2	Makine Bakım Onarım Teknisyeni/Makine Bakım Onarımcısı	6	Pazarlamacı	3
Müşteri Temsilcisi	2	Mermer Ebatlandırma İşçisi	6	Deri Düz Dikiş Makineci	3
Kasiyer	2	Depo Sorumlusu	5	Diğer Özel Eğitim Öğretmenleri	3
Diğer	7	Diğer	101	Diğer	28
Genel Toplam	108	Genel Toplam	209	Genel Toplam	128

Kaynak: 2017 İPA

Bölgede açık işlerde cinsiyet tercihi kadın olan işyerlerinde en fazla aranan meslekler Model Makineci (Dokuma Hazır Giyim ve Ev Tekstili), Satış Danışmanı ve Muhasebeci şeklindedir. Erkeklerde Beden İşçisi (Genel), Elektrik Teknisyeni ve Elektrikçi (Genel) şeklinde, cinsiyet ayrımı yapılmayarak işgücü talep edilen açık işlerde ise Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı, Makineci (Dikiş) ve Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi şeklinde sıralanmıştır.

Türkiye genelinde açık işlerde cinsiyet tercihi kadın olan işyerlerinde en fazla aranan meslekler Makineci (Dikiş), Satış Danışmanı ve Temizlik Görevlisi şeklindedir. Erkeklerde Beden İşçisi (Genel), Gaz Altı Kaynakçısı ve Şoför (Yolcu Taşıma) şeklinde, cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde ise Makineci (Dikiş), Organizasyon Sorumlusu ve Garson (Servis Elemanı) şeklinde sıralanmıştır.

Grafik 4: Açık İş Sayısına Göre En Fazla Talep Edilen İlk 5 Beceri

Kaynak: 2017 İPA

Şanlıurfa, Diyarbakır (TRC2) bölgesinde tespit edilen 445 açık iş için en fazla talep edilen beceri % 57 ile “Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe” dir. İkinci sırada % 37 ile İletişim ve İfade Yeteneği yer alırken üçüncü sırada ise % 36 ile Takım Çalışması yer almaktadır.

Tablo 9: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceriler	Kadın	Erkek	Herhangi bir cinsiyet tercihi yok	Genel Toplam
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	1	1	4	1
İletişim ve İfade Yeteneği	5	4	1	2
Takım Çalışması	2	3	7	3
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	9	2	6	4
Satış ve Pazarlama Becerisi	4	9	2	5
Bilgisayar kullanımı	6	8	3	6
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	7	5	5	7
Proje Tabanlı Çalışma	3	7	10	8
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	8	6	8	9
Yabancı Dil	10	10	9	10

Kaynak: 2017 İPA

Bölgede açık işlerde talep edilen becerilerin öncelik sıralamasının cinsiyete göre dağılımında ilk üç sıra kadınlarda, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Takım Çalışması ve Proje Tabanlı Çalışma olduğu görülmektedir. Erkeklerde, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve Takım Çalışması, Herhangi bir cinsiyet tercihi yok seçeneğinde, İletişim ve İfade Yeteneği, Satış ve Pazarlama Becerisi ve Bilgisayar kullanımı, Genel Toplamda ise Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, İletişim ve İfade Yeteneği ve Takım Çalışması olduğu görülmektedir.

Türkiye genelinde açık işlerde cinsiyete göre talep edilen becerilerde kadınlarda Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ilk sırada yer alırken, erkeklerde ve Herhangi bir cinsiyet tercihi yok seçeneğinde Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ilk sırada yer almaktadır.

Açık iş bilgisi tespit edilirken yetiştirilecek işgücünün niteliğinin belirlenmesi başka bir ifade ile etkin eşleştirme yapabilmek için doğru aktif işgücü politikalarının uygulanabilmesi için talep edilen açık işlerden istenilen becerilerin tespit edilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda doğru politika üretebilmek adına hangi becerilerin birlikte arandığının tespitine yönelik ***Birliktelik Analizi yapılmıştır.***

Toplam açık işler içerisinde en fazla bir arada talep edilen üç beceri, Proje Tabanlı Çalışma, Takım Çalışması ile Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe'dir. Takım çalışması talep edilen açık işlerin % 78'inde aynı zamanda Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe de talep edilmiştir. Proje Tabanlı Çalışma ile Takım Çalışması becerilerinin birlikte talep edildiği her 100 açık işin 94'ünde Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe de aranmıştır.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

TRC2 bölgesinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinde işverenlere son 1 yıl içinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektiklerini ve bunun nedenleri sorulmuştur. Bu araştırma ile ulaştığımız mevcut istihdam sayısı ve işyerlerindeki açık iş pozisyonları kadar istihdam etmek isteyip de çeşitli sebeplerle aradığı işgücünü bulamaması hususunu da işgücü piyasası bilgisi için oldukça önemlidir. Bu bölümde TRC2 bölgesinde işverenlerin eleman temininde güçlük çekilen kişi sayıları meslek ayrıntısında incelenecektir.

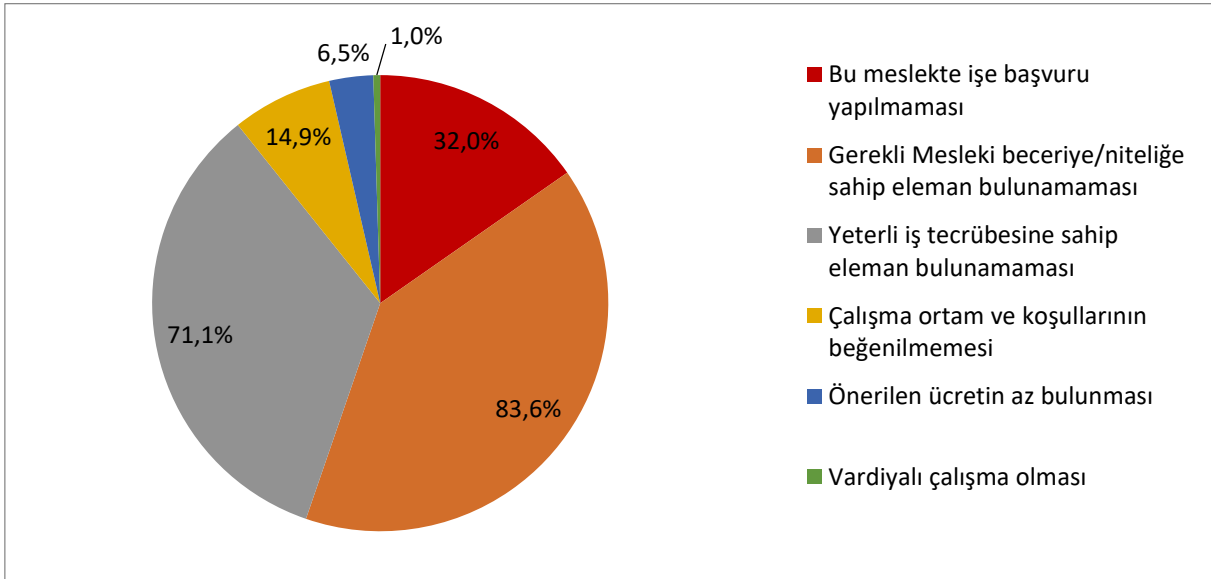
Tablo 10: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Sektör	TGÇM Sayısı	TGÇM İşyeri Sayısı	Türkiye Geneli TGÇM Sayısı	Türkiye Geneli TGÇM İşyeri Sayısı
Madencilik ve taş ocakçılığı	17	5	913	209
İmalat	317	64	52.939	10.631
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	8	4	276	52
İnşaat	244	51	12.207	2.841
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	241	83	15.860	5.033
Ulaştırma ve depolama	38	13	3.718	982
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	47	16	7.930	2.039
Bilgi ve iletişim	22	5	1.492	331
Gayrimenkul faaliyetleri	4	1	353	119
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	10	4	2.537	842
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	47	14	10.407	800
Eğitim	56	12	1.501	604
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	28	13	2.111	774
Diğer hizmet faaliyetleri	19	6	1.312	363
Genel Toplam	1.096	293	114.095	25.721

Kaynak: 2017 İPA

TRC2 bölgesinde bin 96 kişinin temininde güçlük çekilmiştir. Bölgede Temininde Güçlük Çekilen Meslekler(TGÇM) en fazla İmalat (317), İnşaat (244) ve Toptan ve perakende ticaret (241) sektörlerinde gerçekleşmiştir. Bölgede ve Türkiye genelinde ilk üç sıralama aynı şekilde gerçekleşmiştir. Bu üç sektör bölgedeki TGÇM sayısının yüzde 73,2'sini oluştururken Türkiye Genelinde ise yüzde 71'ini oluşturmaktadır. Sektörel olarak en fazla TGÇM işyeri sayısı aynı TGÇM sayısında olduğu gibi ilk üç sektör sırasıyla Toptan ve perakende ticaret, İmalat ve İnşaat sektörleridir. Sektörel olarak Türkiye Genelinde en fazla TGÇM işyeri sayısı ise İmalat, Toptan ve perakende ticaret ve İnşaat sektörlerindedir.

Grafik 5: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

Kaynak: 2017 İPA

Bölgede TGÇM nedenlerine baktığımızda en başta Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması (yüzde 83,6) gelmekte ve onu Yeterli iş tecrübesinde sahip eleman bulunamaması (yüzde 71,1) ve Bu meslekte işe başvuru yapılmaması (yüzde 32) takip etmektedir. Türkiye genelinde de ilk üç değişmemektedir ve benzer oranlarla sıralanmaktadır.

Tablo 11: En Fazla Temininde Güçlük Çekilen Meslekler

Meslekler	TGÇM Sayısı
DOKUMA KONFEKSİYON MAKİNECİ	52
SATIŞ DANIŞMANI	46
MUHASEBECİ	36
KAMYON ŞOFÖRÜ	28
İNGİLİZCE ÖĞRETMENİ	26
PAZARLAMACI	25
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	22
ELEKTRİK TEKNİKERİ	22
MAKİNECİ (DİKİŞ)	18
İNŞAAT KALIPÇISI (AHŞAP)	18

Kaynak: 2017 İPA

Bölgede en fazla temininde güçlük çekilen ilk dört meslek sırasıyla Dokuma Konfeksiyon Makineci, Satış Danışmanı, Muhasebeci ve Kamyon Şoförü'dür.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

TRC2 bölgesinde işverenlerin 2018 yılı Nisan sonu itibariyle istihdamlarının ne yönde değişim gösterecekleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda işverenlerden bir yıl sonraki istihdam değişimlerini meslek düzeyinde tahmin etmeleri istenmiştir.

Tablo 12: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NİDO
Toptan ve perakende ticaret	711	6,1%
İmalat	683	5,8%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	671	2,4%
İnşaat	638	4,2%
Ulaştırma ve depolama	424	4,5%
Eğitim	120	3,9%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	71	11,0%
Madencilik ve taş ocakçılığı	60	5,3%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	56	1,5%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	26	1,4%
Diğer hizmet faaliyetleri	17	2,3%
Bilgi ve iletişim	14	5,5%
Gayrimenkul faaliyetleri	3	1,4%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0	0,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlenme ve spor	0	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	-14	-12,2%
Su temini	-15	-6,9%
ŞANLIURFA, DİYARBAKIR	3.464	3,8%

Kaynak: 2017 İPA

Bölgedeki işverenler önümüzdeki dönemde 3 bin 464 kişilik net istihdam artışı beklemektedir. Ayrıca bölgede net istihdam değişim oranı (NİDO) yüzde 3,8 olarak gerçekleşmiştir. NİDO en yüksek olan sektörler yüzde -12,2 ile Finans ve sigorta faaliyetleri yüzde 11 ile Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler ve yüzde -6,9 ile Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörleri olarak sıralanmaktadır. Türkiye genelinde İnşaat sektörü yüzde 7,1 ile NİDO en yüksek olan sektör olarak yer almaktadır, onu yüzde 4,8 ile Madencilik ve taş ocakçılığı ve yüzde 4 ile İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörü izlemektedir. Türkiye genelinde NİDO yüzde 3,2 olarak gerçekleşmektedir. Bölgenin net istihdam değişim oranı Türkiye genelinden daha az gerçekleşmiştir.

Tablo 13: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grupları	Net İstihdam Değişimi	NİDO
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	1.203	4,3%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	964	5,2%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	571	5,7%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	250	4,5%
Profesyonel Meslek Mensupları	189	2,7%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	189	3,8%
Hizmet ve Satış Elemanları	95	0,7%
Yöneticiler	6	0,5%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	-3	-0,4%
ŞANLIURFA, DİYARBAKIR	3.464	3,8%

Kaynak: 2017 İPA

Bölgede Net istihdam değişim oranı en yüksek olan meslek grubu yüzde 5,7 ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar iken, onu yüzde 5,2 ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ve yüzde 4,5 ile Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar takip etmektedir. Türkiye genelinde ise meslek grupları içerisinde en yüksek değişim oranı yüzde 4,8 ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda gerçekleşirken, onu yüzde 4,3 ile Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ve yüzde 3,9 ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda gerçekleşmiştir.

Tablo 14: En Fazla Net İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Beden İşçisi (Genel)	Güvenlik Görevlisi
Temizlik Görevlisi	Bina Dış Yüzey Temizleyicisi
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Tuğla ve Kiremit Kalıpcısı (Elle)
İş Makineleri Operatörü	Soğuk Demirci
Büro İşçisi	Çöp Tasnif Ediciler
Minibüs Şoförü	Sigortacılık Meslek Elemanı
Beden İşçisi (İnşaat)	İnşaat Mühendisi
Servis Şoförü (Okul)	Tır-Çekici Şoförü
Güvenlik Görevlisi (Silahlı)	Seyis
Kamyon Şoförü	Akrilik İplik Üretim İşçisi

Kaynak: 2017 İPA

Araştırma kapsamında bölgede en fazla net istihdam artışı beklenen meslekler; Beden İşçisi (Genel), Temizlik Görevlisi ve Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı olurken, Türkiye genelinde en fazla istihdam artışı beklenen meslekler Temizlik Görevlisi, İnşaat İşçisi ve Güvenlik Görevlisi şeklinde sıralanmaktadır. Türkiye ile kıyasladığımızda en fazla istihdam artışı beklenen ilk 10 meslekten 3

tanisinin aynı olduğu gözlenmektedir. Temizlik Görevlisi, Beden İşçisi (Genel) ve Beden İşçisi (İnşaat) meslekleri hem bölgede hem de Türkiye geneli içerisinde ilk 10'da yer almıştır.

Bölgede en fazla net istihdam azalışı beklenen meslekler Güvenlik Görevlisi, Bina Dış Yüze Temizleyicisi ve Tuğla ve Kiremit Kalıpcısı (Elle)olmuştur. Türkiye genelinde en fazla net istihdam azalışı beklenen meslekler Elektrik Tesisat Ustası, Destek Personeli (Yardımcı Hizmetler) ve Boyama-Yıkama Makinesi Operatörü (Kumaş) olarak sıralanmaktadır. En fazla net istihdam azalışı beklenen ilk 10 meslekte bölge ile Türkiye arasında bir benzerlik görülmemektedir.

Tablo 15: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artış	Azalış	Fikrim Yok	Değişmeyecek
Madencilik ve taş ocakçılığı	22,6%	0,0%	61,3%	16,1%
İmalat	24,3%	2,1%	54,4%	19,3%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,0%	0,0%	49,7%	50,3%
Su temini	0,0%	16,7%	83,3%	0,0%
İnşaat	8,8%	2,9%	71,1%	17,2%
Toptan ve perakende ticaret	18,3%	3,1%	59,5%	19,1%
Ulaştırma ve depolama	10,1%	0,7%	78,1%	11,2%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	17,3%	4,4%	56,6%	21,7%
Bilgi ve iletişim	22,0%	0,0%	44,7%	33,2%
Finans ve sigorta faaliyetleri	24,6%	24,6%	50,7%	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	10,0%	0,0%	50,0%	40,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	25,1%	0,0%	63,2%	11,7%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	7,3%	1,6%	80,6%	10,5%
Eğitim	25,8%	0,0%	50,0%	24,1%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	18,3%	2,6%	54,7%	24,5%
Kültür, sanat eğlence, dinlenme ve spor	0,0%	0,0%	84,4%	15,6%
Diğer hizmet faaliyetleri	14,6%	3,7%	53,0%	28,7%
ŞANLIURFA, DİYARBAKIR	13,5%	2,3%	67,3%	16,9%

Kaynak: 2017 İPA

Bölgedeki işverenlerin yüzde 67,3'ü 1 yıl sonrası için istihdam beklentisine fikrim yok derken, yüzde 16,9'u 1 yıl sonrası için değişim beklememekte, yüzde 13,5'i artış ve yüzde 2,3'ü azalış beklediğini ifade etmektedirler. Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 46,1'i 1 yıl sonrası için istihdam beklentisinde değişim bekleyip beklemediği hususunda fikrinin olmadığını, yüzde 32,7'si değişmeyeceğini beklediğini, yüzde 18,8'i ise artış beklediğini ifade etmişlerdir. Bölgede istihdam artış beklentisi Türkiye ortalamasının altındadır.

Bölgede 1 yıl sonrası için istihdam artışı en fazla yüzde 25,8 ile Eğitim sektöründe beklenirken, en fazla azalış yüzde 24,6 ile Finans ve sigorta faaliyetleri sektöründe beklenmektedir. Elektrik, gaz,

buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı ise yüzde 50,3 ile değişim beklentisi olmayan sektör olarak öne çıkmaktadır. Türkiye genelinde en fazla artış yüzde 22,7 ile İmalat sektöründe beklenirken, en fazla azalış yüzde 3,6 ile Diğer Hizmet Faaliyetleri sektöründe beklenmektedir. İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe ise yüzde 54,2 ile değişim beklentisi olmayan sektör olarak öne çıkmaktadır.

SONUÇ

Yaşanan küresel ekonomik krizler, bölgemizde yaşanan siyasi krizler ile jeopolitik riskler ve Türkiye'nin en önemli ihracat pazarı olan Avrupa Birliği'nde çevre ülkelerden kaynaklı yaşanan ekonomik gelişmeler, ihracat ve işgücü piyasası üzerinde baskı yaratmıştır. Belirtilmiş olan bu hususlar doğrultusunda işsizliğin ülkemiz açısından mücadele edilmesi ve politika geliştirilmesi gereken bir problem olduğu öngörülmektedir. Bu nedenle istihdamın korunması ve işsizliğin azaltılması önümüzdeki dönemlerde de hassasiyet gösterilmesi gereken bir konu olacaktır.

10. Kalkınma Planı ve Ulusal İstihdam Stratejisi gibi üst politika belgeleri incelendiğinde işgücü piyasasına ait politika ve hedeflerin olduğu gözlemlenmektedir. Söz konusu hedeflere ulaşmak için gerekli tedbirler arasında Politika Geliştirme ve Uygulama Esaslarını Belirleme Sürecinde Bölgesel ve Sektörel Farklılıkların Dikkate Alınması bulunmaktadır. Bu nedenle İŞKUR tarafından yürütülen işgücü piyasasının talep tarafına yönelik bilgi toplayan İşgücü Piyasası Araştırmaları bölge düzeyinde incelenmiştir.

İstihdamın arttırılması, işsizliğin azaltılması için karar alıcıların işgücü piyasası politikalarına yön verirken kullandıkları en büyük kaynaklarından biri işgücü piyasası verileridir. Piyasanın arz yönü incelenecek olursa bölgeye ait işsizlik oranının 2014 yılından itibaren bir düşüş eğilimi içerisinde olduğu görülmektedir. İşgücüne katılma ve istihdam oranlarında da artış mevcuttur. Piyasanın talep tarafı incelenecek olur ise Kurumumuz tarafında yapılan İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarının incelenmesi gerekmektedir. İşgücü piyasasının arz ve talep tarafı incelenerek işgücünün sektörel ve bölgesel dağılımına yönelik politikalar üretilmeli ve işgücü talebinde artış beklenen ve ihtiyaç duyulan nitelikli insan gücünün yetiştirilmesi gerekmektedir. İşgücü piyasasının en temel sorunlarının başında, işgücünün eğitim ve beceri düzeyinin piyasanın talepleriyle uyumlu olmaması gelmektedir. Bu sebeple bölgenin ve sektörün ihtiyaçlarına yönelik iş ve işgücü taleplerinin belirlenmesi ve eşleştirme probleminin çözülebilmesi adına etkin uygulama politikaları üretilmesi gerekmektedir.

Bölgeye ait İPA sonuçlarına bakıldığında; açık iş oranı yüzde 0,5 seviyesinde gerçekleşmiştir. Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yönlendirmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli bilgileri içermektedir. Bu

bağlamda işgücü piyasasının talep tarafına ilişkin önemli bir gösterge olan açık işler, işgücü talebine yönelik olarak planlanan politikalar anlamında başvurulan önemli bir veri alanını teşkil etmektedir.

Çalışma sonuçlarına göre her altı işyerinden birinin eleman temin ederken güçlük çekmesi işgücü piyasasındaki arz ve talep arasında uyumsuzluk olduğunu göstermektedir. Araştırma kapsamında eleman temininde güçlük çekilen mesleklerdeki güçlük çekilme nedeninin ağırlıklı olarak gerekli mesleki nitelik ve beceriye sahip eleman bulunamaması ile yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamamasının olması işgücü piyasasının aradığı nitelik ve özelliklerde eleman bulunmadığını ortaya koymaktadır. Bu nedenle beceri temelli çalışmalar yapılmalıdır. Eleman ihtiyacı duyulan mesleklerde aranan becerileri daha iyi analiz edip ortaya koyacak çalışmaların yapılması önemlidir.

Hangi nitelikte eleman ihtiyacının olduğu tespit edilmesi ve temin ederken güçlük çekilen ihtiyaçların tespit edilmesi doğru aktif işgücü politikalarının uygulanması için büyük önem teşkil etmektedir. İşverenlerin işgücünden en çok mesleki teknik bilgi ve tecrübe talep etmesi İŞKUR'un düzenlediği mesleki eğitim kurslarını ve işbaşı eğitim programlarını daha önemli hale getirmektedir.

Çalışma sonucunda önümüzdeki dönemde istihdamın yüzde 3,8 oranında artacağı tahmin edilmiştir. İstihdamın artacağı öngörülen sektör ve meslekler için bugünden önlem alınmaya başlanmalı ve aktif istihdam politikaları etkin bir şekilde kullanılmalıdır. Aynı şekilde istihdamdan kopacak işgücü de önceden göz önüne alınıp gerekli önlemler alınmalıdır.

Yerel düzeyde oluşturulan politikaların işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılması noktasında daha etkili olabilmesi için İl İstihdam Kurullarının daha etkin rol alması gerekmektedir. İşgücü Piyasası Araştırmaları kapsamında her il için hazırlanan raporlar daha etkin kullanılmalıdır. İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurullarında bu çalışmanın sonuçları mutlaka ele alınmalıdır.